

GALERIE MET MUSEUMALLURE

GALLERIA CONTINUA/LES MOULINS IS ALS EEN DOORLOPENDE MINIBIËNNALE IN DE PARIJSE 'CAMPAGNE'. TWEE VOORMALIGE PAPIERFABRIEKEN BIEDEN ZEEËN VAN RUIMTE AAN KUNST VAN ALLE CONTINENTEN. DIT GOED BEWAARDE GEHEIM VERDIENT MEER BEKENDHEID.

DOOR NANDA JANSSEN

Sislej Xhafa, 'Silvio', 2010, styrofoam en zand, 520 x 830 x 350 cm

m

et 45 kunstenaars uit het topsegment, zoals Anish Kapoor, Mona Hatoum, Kiki Smith en Ilya & Emilia Kabakov, is Galleria Continua een belangrijke speler in de internationale kunstwereld. De wieg van Continua staat in Toscane. In het middeleeuwse provinciestadje San Gimignano om precies te zijn. Drie vrienden, Mario Cristiani, Lorenzo Fiaschi en Maurizio Rigillo, besloten daar, in hun woonplaats die uitpuilt van het cultureel erfgoed, in 1990 een galerie voor hedendaagse kunst te beginnen.

De drie studenten, midden twintig, waren nieuw in de kunstwereld. Een dergelijke galerie stichten in een toeristisch oord ver van de grote stad, getuigt van een eigenzinnige visie. Het uitgangspunt, dat tot uitdrukking komt in de galerienaam, was van meet af aan continuïteit creëren tussen verleden, heden en toekomst door aan te sluiten bij cultureel erfgoed en door verschillende generaties kunstenaars te presenteren. Naast gearriveerde kunstenaars toont Continua ook uiteenlopend jong talent zoals Valentina Ornaghi, José Yaque en Marcelo Cidade.

Generositeit naar het grote publiek is een andere pijler. Tijdens het langjarige project 'Arte all'Arte', dat in 1996 startte, maakten internationale kunstenaars werk in situ op industriële en plattelandlocaties in Toscane. Een breed publiek uit de directe omgeving kwam hierdoor met kunst in aanraking. De ontmoeting met kunstenaar Chen Zhen in 2000 was een ander sleutelmoment in de geschiedenis. Het opende de deur naar Azië en mondde uit in de vestiging van een tweede locatie in Beijing (2005). Alhoewel de 'China boom' al jaren in volle gang was, maakten weinig Europese galeries de oversteek. Naast Chen Zhen traden onder anderen de Chinese kunstenaars Ai Weiwei, Cai Guo-Qiang en Gu Dexin toe tot de galerie. In 2007 werd het Continua-imperium uitgebreid met een derde locatie, Les Moulins, een uur oostwaarts van Parijs. Kunstenaarsteupel Lucy en Jorge Orta, dat hier atelier hield en indertijd bij de galerie

zat, tipte de drie vrienden over een naburige, leegstaande papierfabriek. Continua viel als een blok voor deze betoverende plek. De papierfabriek werd gekocht van de Canadese eigenaar die de productie had verplaatst naar Azië. Een paar jaar later verwierf Continua ook de tweede fabriek, eveneens inclusief watermolen. In Moulin de Boissy werden voden gereinigd en tot pulp vermalen. Via het riviertje Le Grand Morin werd de pulp verscheept naar Le Moulin de Sainte-Marie waar er papier van werd gemaakt.

Bilbao-effect

In cultureel opzicht waren het dorp Boissy-le-Châtel en de regio, waar de brie vandaan komt, braakliggend terrein. Vanuit de Continuafilosofie gezien was het de ultieme locatie: ver van de stad en (industriële) erfgoed om bij aan te haken. Het pionieren kon beginnen. Het Bilbao-effect was evenwel nog niet doorgedrongen tot Franse plattelandsbestuurders. De Italianen werden met argusogen bekeken. Toen bleek dat Continua voor werkgelegenheid zorgde, samenwerkingen met lokale partners aanging en een gestage stroom bezoekers naar de streek trok, warmde de relatie snel op. Ieder jaar vinden

Mario Cristiani, Lorenzo Fiaschi en Maurizio Rigillo

Daniel Buren, 'Photo-souvenir: Vitrage pour Sainte-Marie', 2012, zelfklevend vinyl

omstreeks 15.000 bezoekers de weg naar Les Moulins. Naar schatting zestig procent daarvan is (internationaal) kunstpubliek en de rest zijn lokale bezoekers. Publiciteit maken ze amper. Het eens zo barre culturele leven heeft een impuls gekregen. In het kielzog van Continua zijn diverse lokale partijen activiteiten gaan organiseren.

Kwaliteit in overvloed

Continua onderscheidt zich door voortdurend het profiel van een hedendaagse kunstgalerie te herformuleren. Dat blijkt niet alleen uit de afwijkende keuze voor de vestigingsplaatsen en de gebouwen (de galerie in San Gimignano huist in een voormalige bioscoop en is evenmin een

White Cube), het stevige educatieprogramma dat zowel schoolklassen als managers bedient, maar ook uit het tentoonstellingsbeleid. In Moulin de Boissy werd naast de solo's van Continua kunstenaars in 2008 gestart met de zogenoemde 'Sphères'-reeks. Ieder jaar worden vijf à zeven galeries uitgenodigd om samen een tentoonstelling te maken. Dit idee getuigt niet alleen van gastvrijheid naar andere galeries, maar ook van een visie over samenwerking in plaats van concurrentie. Mogelijk is 'Sphères' ook vanuit praktische overwegingen ontstaan. Want jaar in jaar uit 10.000 m² bespelen met alleen werk van de galeriekunstenaars, kan de kunstenaars uitputten en het publiek vervelen.

Kendell Geers, 'Stairway To Heaven 101', 2011, bladgoud op gummieknuppels, 700 x 700 cm en 'Flesh of the Shadow Spirits', 2011, hars, variabele afmetingen

Pascale Marthine Tayou, 2012, '4 Seasons wall drawing', 3,35 x 42,60 m

Aanvankelijk werden vooral Parijse en Europese galeries uitgenodigd, maar doordat 'Sphères' meegroeide met Continua werd het profiel internationaler. 'Sphères' is een soort minibiennale geworden. De recente 'Sphères 7' informeerde de bezoeker in één middag over kunst in India, Ivoorkust, Zuid-Korea, Saoedi-Arabië, Zuid-Amerika en Europa. Deelnemende galeries: 313 Art Project (Seoul), ATHR Gallery (Djedda), Thomas Brambilla (Bergamo), Chatterjee & Lal (Bombay), Galerie Cécile Fakhoury (Abidjan), Mor Charpentier (Bogota en Parijs) en Xippas Gallery (Montevideo, Genève, Parijs). De kunstwerken verschillen sterk in houding, onderwerp, medium en maat: van micro tot macro. De hoeveelheid kunst en de kwaliteit zijn een feest. Iedere editie start in oktober en loopt door tot diep in het voorjaar. Een aantal werken van 'Sphères 7' is deze zomer nog te zien.

gastvrij en slow

Het patina van het verleden is een extra cadeau. Afgebladderde verf, roestige pompen en motoren, verouderde meetapparatuur en verweerde aanduidingen dragen bij aan de couleur locale. De temperatuur (in de winter is het steenkoud binnen) en de routing beïnvloeden de ervaring eveneens. In Moulin de Boissy kom je bijvoorbeeld vanuit een reeks donkere, lage vertrekken ineens in een lichte, riante fabriekshal. De tweede locatie, het ruim opgezette Le Moulin de Sainte-Marie, opende in 2012. De natuur lijkt langzaam de gebouwen in te lijven. De enorme schaal, 30.000 m² plus buitenruimte, wordt beantwoord met een stuk of tien monumentale kunstwerken die over de gebouwen en het terrein zijn verspreid. Daniel Buren heeft de fabrieksramen onder handen genomen, in een hal wacht een metershoge buste van Sislej Xhafa (*Silvio[Berlusconi]*), in een andere een cortenstalen bol van Anish Kapoor. Een medewerker vergezelt de bezoeker en opent de ruimtes. Charmant is ook dat wie geen eigen vervoer heeft, met de auto van de ene naar de andere locatie wordt gebracht. Een deel van Le

Moulin de Sainte-Marie wordt bewoond door Lucy en Jorge Orta, met wie het allemaal begon. Zij hebben hier ook residencies voor kunstenaars opgezet. De nadruk op glamour, status en geld, zo overheersend bij Parijse kunstinstellingen van dit niveau, is hier totaal afwezig. De kunst staat centraal en de bezoeker wordt gastvrij onthaald. Tijdsdruk is er evenmin. Les Moulins was al 'slow' voordat het in de mode raakte. De tentoonstellingen duren doorgaans minstens een half jaar. De semi-permanente werken staan er zelfs jaren, zoals de Simca met betonnen lichtbundels (Zhanna Kadyrova), de immense kegel van plastic zakjes (Pascale Marthine Tayou) of de kooi van Michelangelo Pistoletto.

Door al dit soort elementen zou je bijna vergeten dat het hier om een galerie gaat. Alle werken zijn te koop. In theorie kunnen kunstwerken dus uit de tentoonstellingen verdwijnen. Met de monumentale kunstwerken op de tweede locatie legt Continua zich toe op internationale verzamelaars en musea uit het topsegment. Verzamelaars uit New York, Zuid-Amerika, Azië en het Midden-Oosten hebben de ruimte en de portemonnee voor deze XXXL-kunstwerken. Galleria Continua bezint zich op nieuwe toekomstplannen: de realisatie van een openbare kunstinstelling in Le Moulin de Sainte-Marie. Voor het zover is gaat alle aandacht uit naar de vierde loot aan de stam. Tijdens de Havanabiennale opende in mei een nieuwe locatie in Cuba.

Nanda Janssen is onafhankelijk tentoonstellingsmaker en schrijver. Zij verblijft momenteel met financiële steun van het Mondriaan Fonds in Parijs.

Galleria Continua/Les Moulins, 46 rue de la Ferté Gaucher, Boissy-le-Châtel; wo t/m zo 12-18; toegang gratis; galleria-continua.com; spheres-lemoulin.com

'Shilpa Gupta, Zhanna Kadyrova, Pascale Marthine Tayou, José Yaque', 6 juni t/m eind september

semi-permanent Daniel Buren, Gu Dexin, Anish Kapoor, Michelangelo Pistoletto, Sislej Xhafa

+ 3 TIPS UIT STANDPLAATS PARIJS

KERAMIEK

Voor de tweede achtereenvolgende zomer is de tuin van keramiekmuseum Sèvres – Cité de la Céramique de locatie van de hedendaagse kunsttentoonstelling 'Sèvres Outdoors'. De beelden zijn ingebracht door een stuk of twintig Parijse galeries van naam. Een goed moment om kennis te maken met een aantal Franse kunstenaars, al is het zeker geen Frans feestje: onze 'eigen' Anne Wenzel is er ook. De bonus is het keramiekmuseum. Het is een beetje stoffig, ouderwets en vergeten, maar heeft een prachtige collectie met daarin onder meer ragfijne boeketten en reusachtige vazen.

'Sèvres Outdoors 2015', Cité de la Céramique, 2 place de la Manufacture, Sèvres, 20 mei t/m 25 oktober; ma t/m zo 10-18; seversoutdoors2015.com; seversciteceramique.fr

VLOOIENMARKT

Drie stafleden uit de voormalige équipe van Galerie Yvon Lambert, de vermaarde Parijse galerie die in december haar deuren sloot, openden in maart hun eigen ruimte, Until-then. Bijzonder is de locatie: een grote hal midden op de vlooiemarkt van Saint-Ouen. De galerie is gelijktijdig met de vlooiemarkt open, van vrijdag tot en met zondag. De openingstentoonstelling met Rodney Graham en Jonathan Monk was nog wat stijf. Maar wie de kunst niet bevalt, verdwaalt tussen het antiek. Die trouwens flink is geprijsd!

'My Horizontally. Laetitia Badaut Haussman, Caroline Mesquita, Emilie Pitoiset, Torbjorn Rodland en Philipp Timischl', 5 juli t/m 23 augustus, Until-then, 77 rue des Rosiers, Saint-Ouen; vr t/m zo 10-18

KASTEEL

Domaine de Chamarande, 35 km ten zuiden van Parijs, is een van die Franse kastelen en landhuizen die hedendaagse kunst hebben omarmd. Afgelopen winter was er de ingetogen tentoonstelling rond Hans Op de Beeck, deze zomer gaat het kasteel los met het spektakel 'Habiter'. Diverse vertrekken maar ook de (moes)tuin en het park worden door een twintigtal, overwegend Franse kunstenaars onder handen genomen. Het levendige theater- en muziekprogramma van 'Habiter' loopt tot eind juli door.

'Habiter', 31 mei t/m 1 november, Domaine de Chamarande, 38 rue du Commandant Arnoux, Chamarande; ma t/m zo 9-20 (juni t/m september); chamarande.essonne.fr

(alle foto's, tenzij anders vermeld: Oak Taylor-Smith. Alle werken: courtesy Galleria Continua, San Gimignano/Beijing/Les Moulins)

Antony Gormley, 'Space Station', 2007, cortenstaal, 600 x 950 x 650 cm, courtesy kunstenaar, Galleria Continua en White Cube-Galerie Thaddaeus Ropac, Salzburg/Paris